

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„EDINOST“
Izkaže se trikrat na teden v šestih iz-
dankah ob četrtek, četrtek in
sobotnik. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerje pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, za tri mesece . . . 3.—
za pol leta . . . 5.—, za leto . . . 10.—
Naročelne je plačevati naprej na naročbo
kraj prikladne naročnice se upravlja na
izira.

Poznamo številke se dobivajo v pre-
dajalnicah tobaka v Trstu po 25 avt.
Izven Trsta po 4 avt.

Oglaš se računa po tarifu v petku; za
naslove s debelimi črkami se plačuje
prestop, kolikor obsega navadnih vrst
Peslana, osmrtnice in javne zahvale,
maši oglaš itd. se računajo po pogodu

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 13. Vnako pismo mo-
biti frankovano, ker nefrankovane se
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglaš spre-
jema upravitelj ulica Molino ple-
cele št. 2, II. nadst. Naročnine in oglaš
je, plačevati leso Trst. Odpis reklame
daje se pristo poštine.

„V edinosti je moč“.

Resna beseda

slavnemu c. k. ravnateljstvu pošte in brzojava.

Da, resno, a tudi povsem dobrohotno besede
želimo spregovoriti danes do slavnega ravnatelj-
stva. Ne mislimo na to, da bi napadali, marveč
bi želili — tudi v interesu poštnih institucij same
— opozoriti zopet te slavno ravnateljstvo na način,
katerim bi se hkratu zamašil vir raznim tožbam
in rekriminacijam in katerim bi se tudi gg. poštni
uradniki najbolj obvarovali sitnosti in nepravil.

Lahko je poglediti, da se oglašamo zopet radi
jezikovnega vprašanja. Mnogokateri visoki gospod,
ki ne more pejsati naših teženj in ki sploh nima
razumevanja za velike boje sedanje v vsi Avstriji,
zgane morda z rameni, mené prezirljive: takimi la-
palijsami ne morejo zgubljati časa uprave takih
institucij! Ali takov imenitni gospod ne opaža,
da dogodki gredo vendar svojo pot preko njega
in njegove prezirljivosti.

Pametni ljudje računajo s tem, kar je in le
ignorantje si demisljajo, da stvari, dogedki, ideje
in stremiljenja zginejo, čim je iste zadelo proklet-
stvo njihovega preziranja. Ake smo govorili e igno-
rantih, moramo pripomniti, da je, v presojanju
duševnega življenja in stremiljenj narodov, tudi
jako mčenih — ignorantov. To nam pojasnjuje,
kako da prihaja to, da se česte tudi na višjih in
visokih mestih izdajajo najneprimernejše odredbe
in kako česte visoki gospodje zakrivljajo boje in
ogorčenje, ker menijo, da je njihova volja mečnejša,
nego pa ideje; ker menijo, da se morajo stvari
razvijati po njihovi volji, meste da bi sami sebe
prilagodjali razveju stvari.

Na tej, recimo: bolezní je bolehal in boleha
še dan danes velik del avstrijske birokracije. Po
vsej sili hočeje, da bi se zatle naredno gibanje,
zato, ker te gibanje ne ugaja — njim!! Po vsej
sili se protivijo zahtevam narodnosti v jezikovnem
pogledu, ker so te zahteve smešne — njim. Oni
metre vse naredne boje se stališča svoje osebne

tesnocrčnosti, jednostranosti in morda tudi — ko-
moditete. Narednosti pa zahtevajo vendar-le dalje,
ideja se širi in globi, a nasledek je ta, da so taki
birokratje v neprestanem sporu z javnostjo. O
todi prihajajo beji, težbe, rekriminacije. Od tedi
prihaja žalostno dejstvo, da po 30 letih življenja
naših temeljnih zakonov se isti še vedno mrtva
črka. In to ogorča: državljani ve, česa smo zahteva-
vali; vidi pa, da ne more debiti tega, kar mu
daje zakon, ker to ni po volji onim, ki so organi
te iste države!

V tem pogledu se mnogo greši na naših
poštnih uradih. Vedno ponavljajoče se tožbe nas
sili, da se obračamo danes do slavnega vodstva
te institucije v Trstu. Penavljamo, da nočemo na-
padati, ker vemo, da se vsi nedostaki večinoma
posledica stare, že v prejšnjih dobah korenene
tradicije — preziranja zahtev slovenskega dela
prebivalstva.

Ne napadamo, pač pa opozarjamo, da bi bil
vendar skrajni čas, da bi se enkrat zaključila
deba preziranja in bi se inaugurirala deba po-
mirjenja in zadovoljstva po pametnem in dobro-
hotnem izvajanju jednake pravice za vse, v zmišlu
stavnih zakonov.

K predmetu torej!

Dopisnik v zjutranjem izdanju tega lista od
minolega terka je napisal besede: „In če bi morali
pisati in pritoževati se vsaki dan, pisali bomo in
se pritoževali, dokler ne dobimo za slovenski de-
nar slovenskih tiskovin“.

To bi bilo vse prav in lepo in je častno za
naše ljudstvo, ake hoče reklamirati svoja prava,
dokler jih ne dobi. Ako pa se vprašamo, du-li je
prav od strani državne oblasti, oziroma od uprave
pošte in brzojava v mestu tržaškem, da jeden del
avtohtonega prebivalstva v tej mestni po-
krajini tržaški mora še le prositi in prositi tega, kar
mu gre že po zakonu in kar se sme samo obsebi
v moderni in pravni državi? morame odgovoriti
na kratko in odločno, da to ni prav! To nikakor

ni prav, naj sodimo že stvari s katerega-koli sta-
lišča hočemo. Ni prav se stališča jednakepravnega
državljan, ni prav se stališča zakona, ni prav se
stališča ustave, ni prav se stališča svobode in na
vse zadnje ni prav tudi se stališča ugodnosti
uradnikov samih. V tem poslednjem pogledu je
uprav klasičen izgled ona uradnica, o kateri pri-
poveduje naš dopisnik, in ki je vskliknila: „Po-
vera mi!“, ko je morala še le iskati slovensko tis-
kovino! Iz tega je razvidno, da eb sedanjih raz-
merah trpe tudi uradniki sami. Slovenske občinstvo
je ogorčeno, ker se mora še le rovatí za svoje
pravo, uradniki pa so sirote, ker imajo sitnosti na
jedni strani, ako se hočejo izogniti sitnostim na
drugi strani: sitnostim se slovenskimi strankami.
Mi predpostavljamo namreč, da mnogokateri urad-
nik, ki skriva slovenske tiskovine, ne dela tega iz
nasprotstva do nas, ampak v strahu pred laškim
občinstvom in — Piccolom“. Gorje njemu, ako bi
se zmetil kedaj in bi dal laški stranki slovensko
tiskovino! To bi bil krik! Take je revež v ved-
nem strahu. Zato je raje previden in drži sloven-
ske tiskovine povezane, shranjene in zaprte tako,
da se — ne more zmotiti!

In temu večnemu pričkanju in pritožbam od
strani slovenskih strank, ter tej večni zadregi
uradnikov bi se dalo odpomoči na najjednostavnejši
način; na oni, ki se priporoča od naše strani
vedno in vedno. Tiskovine naj bi bile trojezične,
pa bi bilo rešeno to vprašanje! To zahteve po-
navljamo danes, ker smo izvedeli namreč slučajne
o precedenčnem slučaju, ko je poštna uprava nekje
drugje storila to isto, kar zahtevamo mi za Trst.
To se je zgodilo za Dalmacijo, a zgodilo se je na
zahteve — Italijanov!! Vidimo, da čitatelj zma-
juje z glavo, češ: saj se tu v Trstu ravno Itali-
jani upirajo trojezičnim tiskovinam! Za bejšo
voljo: ali jih ne poznate?! O tam, kjer se obne-
mogli in ne morajo teptati pravic drugih, tam so
Italijani grozno navdušeni za jednakepravnost!
Tam doli se je dogajalo najbrže, da so Italijani tu

zagledali tam kakih Nemcev, ker oče pripoveduje
neka nespametnega...

Andrejček je zdiral ter se vrnil več kratko,
pripovedaje, da na cesti za mostem, je res videl
dva človeka v granatnih suknjah. Polž je med tem
sedel na klepi molče, s povešeno glavo in poveše-
nima rekama, podprtima eb kolena. V sobi se je
zdržil sivkast dnevni svet z rdečkastim bleškom
ogaja, narejaje ljudem in predmetom mrtve, toda
grozne obraze.

Gospodinja je nakrat pogledala moža.

„Čemu si tako obledel?“ je dejala. „Kaj ti
je?“

„Kaj mi je?“ je ponovil, „take me vprašuje
pametna žena!... Ali ne razvidiš, če je grajščak
prodal posestvo, da nam Nemci odvzamejo livado?“

„Zakaj bi jo vzeli?“ je odvrnila gospodinja
z negotovim glasom. „Saj lahko tudi njim plačam
najemščino, kakor grajščaku“.

„Ti gevoríš, kar ti prinaša slina, ker ne veš,
kakilakemneži so Nemci na krmo. Oho! oni redé
mnoge živine... Naposled“ je dodal zamišljeno, „mi
vzemo livado, da bi me dražili ter me pogнали s
posestvom“.

„Ni še gotovo, kdo prežene kega“, je odvr-
nila Polževa jezno.

„Jaz jih že ne“, je zašepetal mož.

(Pride še).

PODLISTEK.

Prednja straža.

ROMAN.

Poljski spisal Boleslav Prus. Poslevenil Podravski.

Kmet je gledal starca z začudenjem in po-
milovanjem, čegar zarudele oči so se napolnile s
solzami.

„Gospod“, je rekel Polž, „vi imate zmedene
misli, ker me tako napadate. Le pomislite si, ali
je to pametno, prositi človeka, naj si dá odsekati
roko, ali pedrezati si vrat? A kaj bi jaz, kmet,
počel brez zemlje?“

„Kupi si drugo posestvo... Še jedenkrat to-
like... Jaz sam ti poiščem take pristavo...“

Polž je kimal z glavo; naposled je odvrnil:
„Govorite va-me, kakor kmet drevesu, kadar
ga izkopava v gozdu ter ga hoče zasaditi pri hiši.
„Pojdi — pravi mu — bodeš rastlo pri hiši, be-
deš med ljudmi...“ Nu in bedaste drevesce odhaja
iz gozda, ker mora; toda predno ga vsade v nove
zemljo, se posuši. Vi pa hočete, naj bi tudi jaz
tako propal z ženo, otroci in živino vred. Kaj bi
počel od onega dne, ko bi prodal svoje posestvo?“

Razgovor jima je pretrgal bradač, spregovo-
rivši očeta pe nemški z vzvišaním in odločnim
glasom.

„Torej ne prodaj?“ je vprašal starec.

„Ne“, je odvrnil Polž.

„Pe petinsedemdeset rubljev oral?“

„Ne“.

„A jaz ti pravim, da predaš!“ je zaklical
bradač, nasilno prijemši očeta za roko.

„Ne“.

„Predaj, gospodar“, je ponevil starec.

Odšla sta preko mosta, burno se razgovarjaje
po nemški med seboj. Kmet si je z roke podprl
brado ter gledal za njima.

Nakrat pa je obrnil oči do grajščine, kjer je
gedba že utihnila ter v oknih postale temne in
neka nova misel mu je šnila v glavo, kajti urno
se je vrnil h koči.

„Neža!“ je zaklical, odprli vrata v vežo,
„Neža!... ali veš, da je grajščak prodal posestvo
Nemcem?“

Gospodinja, stoječa ped ognjiščem, se je pre-
križala z žlice.

„V imenu Boga očeta!... Ali si zblaznil, Jo-
žef?... Kdo ti je povedal to?“

„Ravnokar sta me na cesti ustavila dva
Nemca ter mi povedala to in še... Veš kaj Neža?...
Še naše posestvo sta hotela kupiti... Naše lastno
posestvo“.

„Ti si pač popolnoma zblaznil!“ je zaklicala
Polževa. „Andrejček, zdričaj na cesto, če mar ne

pa tam dobivali kakav hrvatski receptiv. Te jih je peklo in jezilo in zahtevali so — jednakopravnost jezika na vseh poštah. In poštna uprava je ugodila Italijanem, da je po vsej Dalmaciji uvela trejezične tiskovine!! A sedaj računajmo, da je v Dalmaciji, ki šteje pol milijona prebivalcev, le kakih 16.000 Italijanov! Koliko ugodneje je številno razmerje za nas tu v Trstu!! Kar je prav tistim par od sto Italijanov v Dalmaciji, mora biti dobro tudi za kakih 50.000 Slovencev v Trstu in okolici! Poštno upravo pa naj ne briga to, če bodo tudi malce ropotali tisti „Piccolo“ in družba. Državni oblasti mora biti v ravnilu le jednaka pravica za vse, ne pa jeziti ljudi, ki se nikakor nečeje sprijazniti z zakoni in ustavo države, v kateri žive! Te jeze naj se ne boji ravnateljstvo pošte in brzojava. Mi poznamo to jezo, le hinjena je. Pojavlja se na grozen način, dokler se nadejajo lažni gospodje, da kaj dosežejo svojim krikom. Vzemite jim to nado, ustvarivši fait accompli, pa izpuhita ta jeza, da ne boste vedeli kedaj. To smo videli na naših sodiščih, ko so se jele prikazovati prve slovenske uloge in ko so se čuli prvi obrambeni govori v slovenskem jeziku! To so sipala izvestna glasila ognja in žepnja okolo sebe, to je bilo krika in vika, to je bilo zgražanja, pretenja in — denunciacij! A danes? Slovenske uloge se množe, naši odvetniki govore mirno slovenski, in „Piccolo“ in družba — molé! Tako bode povsodi, kjer koli državna oblast pokaže resno voljo za vršenje enakopravnosti, in kjer pokaže z dejanji, da se ne da plašiti od nikogar!!

Zaključujemo terej z nado, da tudi slavno c. k. ravnateljstvo pošte in brzojava pokaže tako resno voljo in da pokaže tudi z dejanji, da se ne da strašiti od nikogar v svojem prizadevanju, da ugotovi vsem v zmislu jednake pravice za vse.

Deželni zbor istrski.

XVII. seja dne 26. februarja 1898.
(Dalje.)

Naveli smo zahteve italijanskih poslancev v deželnem zboru. Kder le količkaj pozna šolske odnose v Istri, je sprevidel na prvi mah, da so te zahteve narekovale: jezičnost, objestnost, brezobzirnost z jedne strani, z druge strani pa težnja po poitalijančevanju hrvatskih in slovenskih šol ter hrvatskega in slovenskega naroda v Istri; težnja, pod katero zgineva vsako čutstvo pavičnosti in vsako spoštovanje do zakona. Da so Italijani taki, na tem niso toliko krivi oni sami, kolikor oni, ki so jih vzgojili take in so jih napravili take se svojim postopanjem. Italijani vedo sami prav dobro, da se jim ne gedi krivica. Ali ko vidijo, koliko se jim je privolilo onega, do česar nimajo pravice, pa sezajo vedno dalje se svojimi zahtevami.

Kako vse drugačne so zahteve hrvatskih in slovenskih poslancev! Le-ti ne zahtevajo ničesar drugega, nego to, kar gre Hrvatom in Slovencem Istre po zakonu in pravici.

Njih zahteve so nastopne:

I.

Da se ponk uredi takim načinom, da bodo vsi dolžni imeli priliko zahajati v šole, kakor tako zahtevajo šolski zakoni. Bodisi, da se dajo odpreti že ustanovljene šole, ki pa nimajo učiteljev; bodisi, da se povspeši smovanje onih šol, za katere so stranke že prosile; bodisi da se preskrbe šolska poslopja ali povečajo že obstoječa — o čemer naj se resno jemljejo v ozir gospodarske razmere šolskih občin, kakor tako predpisuje naredba visokega c. k. ministerstva za nauk in bogočastje 28. julija 1878 št. 12123.

II.

Da se vestno določi materini jezik šolskih otrok v obstoječih šolah, da se boče mogel ponk urediti tako, da se bodo otroci pončevali v materinem jeziku, kakor take zahteva temeljno didaktično načelo, v kateri namen naj se spremeni naučni jezik, kjer isti ne odgovarja temu načelu, in naj se ustanove paralelke za manjšine šolskih otrok glede na njihov materini jezik povsodi in jedino tam, kjer je število te manjšine tolike, kolikor zahteva zakon za ustanovljanje šol. Istodobno naj se da morda prilika za priučenje drugega deželnega jezika. Teh načel se je držati v bodoče o ustanovljanju šol.

III.

Da se imenujejo za mesta učiteljev in učiteljic le prosilci, usposobljeni tudi v naučnem jeziku (oziroma jezikih) detičnih šol in med istimi naj si izbirajo najboljši.

IV.

Da se odredi obnovenje preiskave v stvari profesorja Kožuha tako, da bodo začelani slovenski in hrvatski dijaki; da se odredi stroga disciplinarna preiskava proti ravnatelju učiteljskega v Kopru, Markelju, radi njegovega pristranskega postopanja se slovenski dijaki v spomladi leta 1897, nadalje radi dogodka profesorjem Kožuhom in radi njegovega delovanja sploh.

V.

Deželni odbor se pozivlja, da naj ne dela zaprek ustanovljanju hrvatskih ali slovenskih ljudskih ali šol ali razredov v obče, da rabi v šolskih stvareh jednako mero za Hrvate in Slovence, kakor tudi za Italijane.

VI.

Da se v obče više šolski zakoni, odločno in brez ozira na neutemeljene in neopravičene prigovore od katere si bodi strani.

(Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 23. marca 1898.

O programu ministerskega predsednika piše „Slov. Narod“ jako ostro. Očita mu, da se je omejil le na par splošnih izjav, kakoršne podaja slehera nastopajoča vlada, da ni znil besedice glede svojih nazorov o najaktuelsejših vprašanjih. Grof Thun naj ne misli — tako pravi glasilo narodne stranke — da stranke le njegovim cotelletom na ljubo postavijo v ozadje svoje narodnostne zahteve. „Narod“ zaključuje, da treba največje previdnosti proti novemu ministerstvu.

Tudi „Slovenec“ pravi, da si je desnica želela več jasnosti v vladni izjavi. Vender izraža svojo zadovoljnost onimi odstavki, kjer obeta vlada pravično postopanje do vseh narodnosti in zatirja svojo voljo za izvedbo socialnih reform. Sicer pa menimo, da bodo avstrijski narodi soditi novo vlado po nie delih!

To stališče se vidi tudi nam najprimerneje. Seveda je osupnilo vsakega, da oni Thun, o katerem gre glas, da ga ni smeti meriti z merilom navadnih ljudi in kateremu pripisujejo posebno izrazito lastno voljo, ni našel nijedne obvezne besedice, kako da hoče rešiti perečo narodno vprašanje in storiti konec krivicam, na katerih trpe slovenski državljani. Vendar menimo, da se ne smemo prenačiti z — obsodbo, zlasti ne preostro obsodbo, ker moramo pripoznati, da je bil isto tako zapet tudi proti nemškimi pretenzijam!! Praška „Politik“ meni celo, da ima to postopanje nekaj debrega na sebi, ker ne sili nobene stranke, da bi se čutila obvezano vladi in da bi se izpostavljala za nje programatiško izjavo. Najbolj da velja to za desnico. V svojem varnem pristanišču da lahko pričakuje dejanj grofa Thuna, ki so na vse zadnje odločilneja, nego pa najizrazitejši programi vodilnih ministrov.

Tako je!! Dejanja so glavna, ne pa lepi programi.

K položaju. Danes se vrši razprava o izjavi grofa Thuna. „Slovenska krš ansko-narodna zveza“ je imela včeraj tri ure trajajoče posvetovanje o položaju. Posl. dru. Šusteršiču se je poverila naloga, da bode tolmač stališča zveze v gori omenjeni razpravi.

Skoro neverjetna pa se nam zdi vest, da vlada sama ne misli poseči v te razprave. Ako je temu res tako, potem vsa razprava nima zmisla. K večemu bi se to vedenje dalo tolmačiti tako, da grof Thun sploh ničesar ne pričakuje od tega parlamenta, da mu torej ni ležeče na tem, kako sodi o njem ta parlament. „Slov. krš ansko-narodna zveza“ je nadalje dovolila posl. Berkso, da sme interpelirati vlado, da odpozove avstrijske vojake s Krete.

Vprašanje obeh podpredsednikov zbornice poslancev se je torej rešilo. V zmislu sklepev skupin na desnici je izdala parlamentarna komisija komuniké, ki javlja, da je I. podpredsednikom določen Slovenec dr. Ferjančič, drugim pa Romun Lupul, deželni glavar v Bukovini.

Iz italijanske komore. V italijanski komori

je bilo včeraj jako živo. Junak dneva je zopet glasoviti Crispi in njegove umazane afeze iz onih časov, ko je jemal, oziroma si dajal „izposojati“ za-se in za svojo Lino tam, kjer je bilo kaj. Odbor petorice je stavil svoje predloge po tistem znanem receptu: operi mi kožuh, ali ne zmeči mi ga! Sita naj bi bila ovca pravice, a trava Crispijevega „poštenja“ naj bi vendar ostala nedotaknjena. Petorica meni nekako, da dejanja Crispijeva niso baš lepa, vendar pad ni vzroka, da bi ga postavila pred sodišče. Govornika republikanov in socialistov sta se odločno uprla temu tolmačenju, menéda, da so dejanja Crispijeva čisto navadna zločinstva. Danes se nadaljuje razprava.

Bolgarska. Bolgarski opozicijski listi razširjajo že delj časa vesti o oboroževanju Bolgarije in o mobilizaciji, ki se ima pričeti v kratkem. Ker je bolgarska vlada menéda, da bi jo take vesti lahko spravile v zadrego, je izdala nalog državnim pravdnikom, naj strogo pazijo na to, da ne bode prihajale več v javnost take vesti. Mogoče ja, da niso vesti opozicijskih listov do cela verjetne, ali istina je tudi, da na Balkanu postajajo razmere zopet kritične posebno od takrat, ko se je razkralj Milan povrnil v Srbijo.

Različne vesti.

Mi smo tisti, ki vznemirjamo mirne Tržačane! Tako zatirja „Amico“ v polemiki se „Slovenec“ in z nami. „Slovenec“ bi se odpustilo to glasilo duhovnikov, združenih v filijalko „Piccolove“ velike zaloge sovraštva zoper Slovence, ali „Elinosti“ ne more odpustiti, ker ona živi tu „med nami“ in bi morala vedeti, da slavizem je le imperitran le-sem in vzdrževan od četorice vročih glav, ki bi hotele delati dobre kupčije na račun Tržačanov!

Ali ste ga čuli falzifikatorja v svečeniški obleki? Ali ste ga čuli moža, ki bi moral biti že po svojem poklicu prepovednik same in čiste resnice, kako zanikuje dejstva, kako falzifikuje zgodovino in — kako krađe čast poštenim ljudem!! In ker je ta notica v očevidni kavzalni zvezi so sedanjem bojem radi slovenskih propovedi in ker so vsi slovenski duhovniki, vključljive škofa samega, tega prepričanja, da so rečene propovedi potrebne, sme pa uverjeni mi da dan svoje duše, da je hotel „Amicovec“ tudi slovenske duhovnike njega lastne tovariše, — označiti, kakor teste calde, ki hočeje delati dobre kupčije na račun Tržačanov!! Po tolikih silnih borbah, po mogočnih pojavih narodne zavesti tržaških Slovencev v minolem letu, ob toli bujnem socialnem življenju tržaških Slovencev, ob tolikem številu narodnih društev v mestu in okolici, v katerih je zbranih na tisoče členov, ob vsakdanjem naraščanju narodnih institucij in slednjč ob dejstvu, da je vsa okolica zastopana v mestnem in deželnem zboru le po narodnih zastopnikih, da bivajo v tej pokrajini Slovenci že stoletja, da so bili od nekdaj stražarji države ob tej obali in da je država v nevarnih časih na slovesen način, opetovano, pripoznala njihovo ekzistenco in njihova narodna in politiška prava — v očigled vsem tem resnicam treba pač „Amicovec“ brezobraznosti, da se ves „slavizem“ tržaški označa kakor delo 4 vročih glav in — sleparjev, ki iščejo le svojega dobička!!

Kaj naj rečemo o duhovniku, ki iz gole narodne strasti na toli drzen način falzifikuje dejstva in ki vedoma in proračunjeno vara svoje čitatelje, kolikor se dostaje izvora sedanjem bojem in vzrokov istim?!

„Amico“ nas pozivlje, naj le porušimo, ako moremo, 19 vekov življenja in kulture italijanske!! Tu ga imate katoliškega duhovnika, kako zvesto prepisuje fraze iz židovskih glasil, sovražnih veri katoliški in glavarja cerkve katoliške! Pribito bodi tu, da so se tržaški Italijani sklicevali istotake na tiste XX secol di vita e cultura latina, ko so proslavljali nedolgo temu obltnico onega dne, ko se je ugrabljenjem Rima odprl propad med novo Italijo in cerkvijo!! Sicer pa, ko nas že pozivlja tako, da naj porušimo le, ako moremo, česar rušiti nočemo, ker privoščamo življenje vsakemur, — pozivljame ga, naj pa poruši on, če more, naše slovensko gibanje. Menili bi, da mu to delo pojde kar izpod rok, ako ni vedoma lagal tedaj,

ko je rekel, da je ves slavizem v Trstu le delo 4 vročih glav. Ni slomka, da ne b 20 vekov stare kulture kar dobro delo 4 — separjev, o katerih neče nič vedeti slovensko ljudstvo. Malce čudno je pa vendar, da se to ljudstvo ravno sedaj izreka solidarno z onimi, o katerih neče nič vedeti! Mar ne, slavno glasilo šaljke „Piccolo“?

„Amico“ nam grozi, da so Tržščani že sili teh komedij! Če torej slovenski vernik zeli slušati besedo božjo v svojem jeziku in ako viši pastir ustreza tej želji po svoji apostolski dolžnosti, je to — komedija!! Duhovnik, ki tako piše se proglasa sam — mi ne moremo promeniti svoje sodbe — zaveznikom sovražnikov verskega čustvovanja in koristi cerkve!

„Amico“ grozi dalje: „Ako bi bili meščani tako fanatični, kakor so i quattro mestatori, zaključiti bi morali stvar s tem, da bi jih vrgli iz mesta! E, dragec, saj bi nas radi tudi brez tvojega sveta, ako bi — mogli! Ali nas ne morejo, in ne morejo nas zato, ker nismo samo stirje, kakor lažeš ti — katoliški duhovnik laže! —, ampak nas je nekaj več — ravno zadosti, da hočemo in da ostanemo tu, zaštevajoči svoje prava kakor enakopravni državljani in občani.“

Dotično notico svojo zaključuje „Amico“ obilgatišnim hinavstvom. Piše namreč: „Bog daj, da ne bi prišlo do tega, (da bi nas namreč vrgli iz mesta), ali zapomni se naj si, da tudi potrpežljivost in usmiljenje imata svoje meje! La ben nota compagnia bi se morala vendar enkrat naučiti, kako se mora vesti človek v hiši drugih in potem bi prišel zaželjeni mir!“

Ta trdi torej „Amico“, da smo le mi krivi vseh bojev v Trstu, a oni drugi, ki tisočem slovenskih prebivalcev odrekajo celó versko tolažbo — oni so nedolžni kakor nevorejeno dete. Tako falsifikuje duhovnik odnose in dejstva!! Ali je res možno pri katoliškem duhovniku tako popolno nedostajanje resnicoljubja in čista pravičnosti? Ali je možno, da se katoliški duhovnik oglašja kakor zagovornik nasilstva, krivice, in da med vrstami celo ščeva na nasilstva? Da, možno je! Tako stoji črno na belem v „Amicu“.

„Primorski List“ „Amikovcem“. „Primorski list“ piše v svoji zadnji številki:

„Milostni škof tržaški so odredili za slovenske delavce pri sv. Jakobu v Trstu 6 postajal konferenc. „Piccolo“ in „židovski magistrat“ sta zagazala strašni hrup. Ž njima je potegnita gospoda okolo „Amica“ in v spomenici protestirala proti taki „panslavistični“ naredbi. Škofijski ordinarijat se je umaknil gosposki in poulični druha. Slovanska duhovščina je bila užaljena do dna srca.“

Preč. škofijski ordinarijat je konečno vendarle zopet odredil postne govore za po Veliki noči. Druhal pa zopet kriči in tudi „Amicovci“ so poglali tržaške katolike (Piccelovce), naj se prizo-voje na Montecitorio, pardon... do sv. stolca!

Taki škandali se mežnile v Trstu! Apostolskega moštva manjka! Za take škandale nima naš jezik dovolj ostrih izrazov.“

Kje je Prosek??? Pišejo nam iz Pulje: Te dni sem dobil s Proseka neko pošiljatev po železnici. Tovorni list je imel samo laški in nemški tekst. Ta okolnost me je prisilila, da sem malo bolje pogledal v ta tovorni list. In videl sem:

Na mestu, kjer so natisnjene besede: „Stempel der Versand-Station“ je bil pritisnjen pečat železniške postaje na Proseku in sicer: „Prosecco k. k. pr. Südb. G. + J. R. pr. S. d. E. M.“ Torej le nemško in laško. — Pojmo dalje! V rubriki „Wäge Stempel“ je dvakrat pritisnjen pečat „Prosecco“. Na sprednji strani je pecat postaje v Divači, ker je to prelozna postaja in mera naznačiti, kdaj je kaka stvar prišla na postajo in kdaj je bila odpravljena. To pa je take na znanje dano človeškemu rodu:

Südbahn
17.3. Divacca 98.
übergegangen.

Sedaj pa vadi ljubi Bog, da li je dne 17.3.98 na južni železnici bila pogažena ali povežena kaka krava, ali kaj sličnega temu, ker nisem prav trden v teh jezikih, ali toliko vem vendar, da je „dič“ nemško, „vacca“ pa laške, obeje skupaj pa — grozna neumnost, katere privilegovana južna železnica pošilja po svetu po zelo nizki ceni! Še nekaj!

Sprejemnik pošiljatev na postaji na Proseku mora seveda napisati, da je vprejel iste v raču. In ta je gotovo napisal po povelju svojih viših: „Über-genomen“. No, to je že nekaj! Da bi videl to kakov Nemec, kako ubogi slovenski služabnik zna izraziti po nemški svojo pridnost in točnost, bi gotovo vskliknil: Der Kerl macht Fortschritt!

Dolge sem gledal ta „Frachtbrief“, da mi je skoraj zmrgolelo pred očmi. In potem sem se vprašal: ali na Proseku res ni žive duše, ki bi nabrala nekatere podpisov in zahtevala, da se na postaji proseški morajo prodajati toverni listi se slovenskim tekstom, da bi imel pečat tudi slovenski napis, in da bodo tudi druge tiskovine se slovenskim tekstom, kajti, za Boga, Prosek vendar ni kje tam na Tirelskem! Crax.

Dvojna mera? Pišejo nam! Pred časom sem imel posla na tukajšnjem c. k. sodišču. In sicer v depositnem fondu. Izmed treh gospodov uradnikov sta dva popolnoma veščta slovenskemu jeziku in se tudi rada poslušajeta istega. Tretji med njimi pa, ali ne zna res prav nič našega jezika ali pa ga zna, a noče govoriti. Pobotnice imajo tu že pripravljene, toda le v — italijanskem jeziku! Saj vendar bi lahke napravili tudi Slovencem, kar Italijani že imajo! Največ pa me je zbudila tablica, na kateri sti napisani besedili dveh italijanskih pobotnic, da si more jednostavno prepisati oni, ki treba take pobotnice. To same na sebi je keristno strankam in uradnikom, ker poslednjim ne treba, da bi se le telmačili strankam, kako delati pobotnice. Toda, ako se našim sosedom delajo ugodnosti — mislim, da bi jih morali tudi nam. Saj imamo pravico zahtevati enako mero za vsel. Nadejam se, da bode zadoščalo tah par vrstic, da se popolni, kakor treba.

Pravicoljub.

Odbor „Kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolico“ bode imel svojo redno sejo v soboto 26. t. m. popoldne ob 2. uri in pel v svoji pisarni, via Geppa št. 14. I. nadstr.

Izpred porotnega sodišča. Včeraj je bila prva porotna razprava tega zasedanja in je bil na zatožni klopi 40letni Jurij Malovac iz Sopranja, občine jelšanske, radi umerstva. Porotniki so ga spoznali krivim samo težkega telesnega poškodovanja in v zmislu tega verdikta je sodišče obsodilo Malovca na 11 mesecev težke ječe.

Nesreče. 62letni Jurij Kuačer je bil povožen predvčeraj na lesnem trgu. Ker je bil ranjen na več mestih, so ga nekateri sprovedli na zdravniško postajo, kjer mu je zdravnik odpomogel.

Težaku Antonu Cimarosti je zdrsnil z rame sodček, v katerem je bile 50 litrov vina. Hotel je uloviti sodček, a pri tem mu je prišla desna roka ravne med sodček in tlak. Take si je zmečkal vso roko. Zdravnik na zdravniški postaji mu je odpomogel za silo.

V nekem kamenolemu v Nabrežini zdrsnil je minoli terek težak kamen in je priletel ravne v 19letnega Stefana Trampuša iz Kostanjevice. Navzoči delavci so dvignili Trampuša, ki je krvaval hude. Obvezali so mu rane ter ga potem sprovedli v tržaško bolnišnico.

Med tem, ko je njegova mati opravljala svoja dela, je zlezal 4letni Matej Pulcek na okno. Ker se je nagnil preveč, padel je z okna drugega nadstropja na tlak. Prihitej je takoj zdravnik z zdravniške postaje, kateri je storil le nekaj za prvi hip in je naročil, da se dečko hitro prenese v bolnišnico, ker se rane (in sicer zunanje in notranje) hudo nevarne. To se je tudi zgodilo takoj.

Včeraj okolu 7. ure zvečer je prišlo slabo Angelja Mioniju, trgovinskemu agentu v pisarni spediterja Brüll-a.

Dva redarja sta našla na Korzu 70letnega Antona Grižona, ležečega na tleh. Bilo mu je hudo slabo. Najela sta voz ter ga dala sprovesti v bolnišnico.

Uper proti redarjem. Predsinoči ob 11. uri sta vstopila dva redarja v glavna vrata hiše št. 33 v novi ulici. Notri sta se pomenkovala brezposelna Marija Candotti iz Buj in Ernest M. Ko sta redarja naznanila Marički, da je aretirana, jela je ista žaliti redarja. Morala je seveda v ulico Tiger.

V tem, ko so nekateri težaki srkali vino v skladišču št. 21 v svobodni luki, se jim je približal čuvaj Fran Alfieri. Vsi so zbežali razun dveh, ka-

terih jeden je izvlekel nož in ranil Alfierija v desno roko, ko se jima je ta približal. Napadalec je zbežal. Čeravno ranjen je zgrabil Alfieri še drugega zaostalega ter ga tiščal tako dolgo, da je prišel jeden redar. Ta drugi je bil neki Josip Petrinčič. Redar je odvel Petrinčiča seboj. Alfieri se je podal na zdravniško postajo, kjer mu je zdravnik obvezal rano.

Žalostni slučaji. Zdravnik z zdravniške postaje je bil poklican v terek v neko hišo v ulici Campo Marzo. Prišedši tje kaj je našel neko 19letno Marijo K., katera je počela vsakovrstna dejanja. Zdravnik je koj spoznal, da se revici meša ter je naročil, da se jo sprovede v bolnišnico.

Istotak slučaj se je dogodil sinoči v ulici Pozzo št. 2 z 36letno Rozo M. Ta je bila že v bolnišnici 8 mesecev. Njen brat jo je hotel ven, ker je mislil, da je že zdrava.

Tatvine. Predvčerajšnjem se je zmuznil nepoznan zmikavec v sobo Klementine Justutin, bivajoče v ulici Squero nuovo št. 11. in je odnesel 10 zastavnih listkov, par ubanov in 8 goldinarjev denarja.

Vincenciju Breganu iz ulice Chiozza št. 12. je bil ukraden tapet, vreden 20 glđ.

Vratarju Franu Bonifacie je zmanjkala saknja, vredna 3 glđ.

Jesipini Spacapan od Sv. Ivana hšt. 352 je zgnila culica perila med tem, ko je vstopila v neko štacuno na trgu Mercato. Perilo je zaznamovano črkami R. S. in E. K.

Poziv! Podpisani vabi vse ude in udinje „Delalskega pedpornega društva“ na posvetovanje za sestavo novega odbora, ki se bode vršile dne 27. t. m. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Anton Zlobec nač. nadzornikov.

Žalosten dogodek. Aleksander Ronaro je bil svojedčasno znamenit odvetnik v mestu Este (provincija Padua v Italiji). Zaljubljen se je v žensko, katera pa ni marala zanj in je ponudila svojo roko drugemu. Slučaj je bil, da je ostala pozneje udova. Ker jo je Ronaro ljubil še vedno in je bila ona sedaj v slabših razmerah, sta se zblížala. Od takrat je bila Ronaru sreča vedno nemilejša. Nastopila je beda, in tu je bilo troje otrok, med njimi jeden še-le šestih mesecev. Ta nesrečna družina je prišla pred malo časom v Trst. Tudi tu ni se jim godilo boljše, marveč slabše. Mati je vstopila v službo. Prosjačenjem so se preživeli ostali reveži.

Ni čudo, da je bil oče obupan. Pred dnevi je prišel v mestni anagrafični urad s svojo najstarejšo hčerko, in tam je začel razsajati in psovati ter govoriti, česar ne govori človek zdrave pameti. Uradniki so spoznali takoj, kako je žnjim in poklicali so, kakor se godi vedno v takih slučajih, opazovalca Trevisa, ki je sprovedel nesrečnega soproga v norišnico. Res, neusmiljena je včasih osoda človeška!

Kolesa (bicikli) iz papirja. V Massachusettsu (v zedinjenih ameriških državah) se napravili pred kratkim kolesa iz papirja. Ta papir je napravljen na poseben kemičen način. Ta kolesa so napravljena jako lepo in bodo tudi trajna in trdna. Teh-tala bodo trikrat manje od navadnih koles.

ZALOGA POHIŠTVA
tvrške
Alessandro Levi Minzi
TRST
Via Riborgo 21 in Piazza vecchia 2.
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastonjin franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

pri tem je prišel govornik do čudnega zaključka, da ni treba, da bi bil učitelj kvalifikovan na vsako je razpisana služba. Potem je tožil, da se je razpustil krajni šolski svet v Ose in da se je potem se silo zopet namestila hrvatska šola v šolskem poslopiju v Merminah. Tako odločno, kakor proti temu šolskemu svetu, da niso postopale šolske oblasti proti osem na Veleškem radi sumohrvatskega napisa na šolskem poslopiju v Opatiji. Dr. Chersich je izšel pred seboj kar kup papirja svojega napisanega govora, pa je dolga trajala, dokler je preobrnil vse to in dodal celo še kaj svojega.

Tudi poslanec Temasi je sličnim načinom preobrnil nekaj papirkov. Novega ni povedal ničesar, ampak je pravil le to, kar se mleti že drugi.

Dr. Gambiasi, član deželne odbora, se je bavil s predlogi manjšine. Menil je, da bi bili stroški preveliki, ako bi hoteli ustanoviti šole povsod tam, kjer zahteva zakon. — Tako govore ti gospodje, kadar Hrvatje in Slovenci zahtevajo svoje; za Italijane pa trsijo tudi tam in vsikdar, če tudi zakon ne zahteva. — Govornik je omenjal, da se je v zadnjih desetih letih ustanovilo do 20 slovenskih šol, ni pa povedal, da se je na italijanskih šolah osnovalo več razredov, in te tudi na mestih, kjer ni bilo potrebno to. Kaka krivica se dogaja Italijanom, — tako je menil govornik — je razvidno tudi iz tega, da v Šterni, kjer je velika večina Italijanov, se ni dala samostalno italijanska šola. Prezentacija da je isto kakor imenovanje, zбоk česar da bi morale oblasti dati dekret onemu, katerega je prezentiral deželni odbor. Minister da je odločil nekoč, da zadostuje, ako učitelj na večrazredni šoli pozna jezik, ki je na tej šoli predpisan kakor predmet. Govornik je priznavel, da utegnejo hrvatski poslanci imeti prav, ako se pritožujejo kaj radi poplajenja mesta na italijanski šoli v Opatiji, trdil je pa, da je deželni šolski svet v tem vprašanju prelemlil dano besedo. Tudi ta govornik je zasmeheval deželni šolski svet, pripoveduje med ostalim, kake členi letnega samo glasujejo, in sicer tako, da dvigajo prste izpod mize. Predlagal je končno, naj se pozove vlada, da naj ničesar ne nalaga deželnemu šolskemu svetu!

Hrvatski in slovenski poslanci bi mogli govoriti cel dan in celo noč, ako bi hoteli biti tako obširni kakor italijanski o vsaki najmanjši stvari, tičoč se postopanja z Hrvati in Slovenci, in ako bi hoteli pobijati podatke govornikov z italijanske strani. Oni niso storili tega. Stavili se svoje predloge, ki se opravičeni sami po sebi, po zakonu in pravici. Niso se hoteli ozirati na mnenja navajanja protivnikov, kajti te trditve se pobijajo same po sebi. In v okolnostih, v katerih so se nahajali, tudi niso hoteli, da bi se daljšala razprava. V imenu manjšine je imel glavno besedo posl. Kompare, katerega govor smo že priobčili doslovno. (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dan 24. marca 1898.

Državni zbor. Povsem drugače, nego bi bil pričakoval vsakdo, se je vršila včerajšnja druga seja zbornice poslancev. Vršila se je popolnoma mirno. Kaj se je zgodilo, kake je prišlo to? Prejšnjega dne se sta zatrjala in prisegala Wolf in Schönerer v soglasnem — besnemju, da ne odnehata, da ne bodo miru, da se bodo ponavljali škandali, dokler ne bodo odpravljene jezikovne naredbe in proglašena nemščina državnim jezikom. In včeraj, po preteku 24 ur? Schönererja sploh ni bilo v zbornici, in Wolf se je lepo krotke podal k mizi predsedništva, se pogovarjal mirno s predsednikom in je slednjič ponudil roko onemu, katerega je prejšnjega dne imenoval lopova, zločinca, izdajalec! Kaj se je dogodilo vendar od predvčerajšnjem do včeraj?

Poročilo o začetku seje se dobili naši čitatelji že med najnovejšimi vestmi zadnjega izdanja. V razpravi o izjavi grofa Thuna je prvi govoril Schönererjanec Türk. Zahteval je, naj se nemščina proglasi državnim jezikom. Žugal je: da Nemci pojdejo v inozemstvo pe pomoč, da se ne bodo več čutili Avstrijce, ampak le Nemce in da bodo eventualno posezali pe nezaklenitih sredstvih. In take subjekte ima med sabo nekdanja „državna stranka“.

Govornik Poljakov, vitez Jaworski, je rekel,

da se Poljaki drža dveh načel: varovanja interesa in ugleda monarhije in razvoja avtonomije Galicije. Poljaki žele, da se ugledajo narodna nasprotstva in da se zagotovijo redni parlamentarni odnosi. Ker vedo, da je pogodba z Ogerako neobhodno potrebna, zato hote steriti vse, da pride do pogodbe konstitucionalnim putem. Želje Poljakov se pokrivajo s programom vlade. — V imenu Italijanov je govoril baron Malfatti v zmislu sklepa italijanskega kluba. (Glej vest na drugem mestu!) Zagrozil je, da Italijani stopijo eventualno v opozicijo. — V imenu Čehov je govoril dr. Engel, rekši, da program Čehov je izražen v adresi deželnega zbora češkega do krone. Gledé proglašanja nemškega jezika državnim jezikom je rekel govornik, da naj si Nemci le izbijejo iz glave to najizvedljivo idejo! Čehi niso ni nasprotniki, ni prijatelji sedanji vladi, oni hočejo posakati, da bodo videli dejanja. — Zadnji je govoril Malorus dr. Okunievski, ki je prosil Nemce, da naj se zavzamejo za narodne manjšine. Tega gospoda zavidamo na njega optimizmu! Ali misli res, da bi bil kozel dober stražar zelja? Da je vendar še ljudi na svetu, ki se ne moreje ničesar naučiti niti iz dogodkov, ki se jim razvijajo pred očmi!

Danes se nadaljuje razprava, dovršiti pa se utegne še le prihodnji teden.

Italijanski klub o parlamentu avstrijskem je poslal v svet komuniké, v katerem daje na znanje, da ne goji nikakega zaupanja do sedanjega ministerstva. Vse to sta dva: njega sestava in njega izjava. Prvi vzrok nas ne zanima, tem interesnejši je drugi. Ves svet toži, da ni grof Thun povedal ničesar, po čemer bi se dalo zanesljivo sklepati glede na njegove nakane za bodočnost. Le Italijani vedo že sedaj, da bode smer grofa Thuna neprijazna Italijanom. Kateri odstavek v Thunovi izjavi vznemirja toliko Italijane? Politiško narodne barve je vendar le oni, ki govori o jednaki pravici za vse! Ta, ta odstavek jih vznemirja! In zato so se gospodje obsodili sami, kajti oni, ki ne more živeti ob jednaki pravici za vse, sploh ni za življenje.

Ali stvari ni smatrati tragično: vzlic popolnem nezaupanju žugajo Italijani — tudi baron Malfatti je žugal včeraj v zbornici — le z eventualno, morebitno opozicijo! O saj vemo: *kdor je odvisen od milosti vlade: klub, ki bi se takoj skrdil isdatno, ako bi ne bilo te milosti, mora biti zelo zelo preriden tudi v žuganju z opozicijo!*

S tega stališča treba metriti Italijane, kadar tičijo glave skupaj in obsojajo ministerstva.

Med Rusijo in Srbijo so se razvili jako neprijateljski odnosi. Ruski zastopnik v Belemgradu da občuje z Srbsko vlado le kolikor neobhodno mora, dočim rusko poslanstvo v Carigradu jednostavno in na žaljiv način zavrača vsa vprašanja Srbije. „Koln. Zeitung“ javlja, da valed tega vedenja Rusije vlada v srbskih vladnih krogih velika pötrstost in hoče srbska vlada poslati v Petrograd Rističa in mitropolita Inocencija, da bi potolažila Rusijo. — Hm, hm, nam se stvar ne zdi čudna, saj ima sedaj Srbija vrhnega poveljnika svoje vojske v osebi — Milana. Kjer komandira ta mož, tam ne rastejo dobra prijateljstva.

Krščansko vprašanje v avstrijskem parlamentu. Javili smo že, da je „Slovanska krščansko-narodna zveza“ dovelila posl. Berksu, da interpeluje, naj se avstrijski vojaki odpozevejo s Krete. Posl. vitez Berks je včeraj izvršil to svojo nakano salicujé se na to, da je pe sklepu miru med Grško in Turčijo rešena časna naloga naše monarhije.

Različne vesti.

Radi jutrnjega praznika izide prihodnje izdanje tega lista v soboto zvečer ob navadni uri. Cesarjev jubilej. „Wiener Zeitung“ piše, da Njeg. Veličanstvo, želeče, da se jubilej proslavi le dobrotelnimi čini, odklanja zahvaljevanje se kakoršnakoli si bodi udadostna darila.

Dopolnilne občinske volitve za mestni svet tržaški. Tržaško namestništvo je izdalo oglas, s katerim razpisuje dopolnilne volitve na mesta v svojem času odstopivših mestnih svetovalcev: na dan 13. aprila od 9. ure zjutraj do 5. pop. za IV. razred; na dan 15. aprila od 9. ure zjutraj do 5. pop. za III. razred; na dan 18. aprila od 10. ure zjutraj do 1. pop. za II. razred in na dan 20. aprila od 10. ure zjutraj do 1. pop. za I. razred.

Volitve se bodo vršile v mestni zbornici na magistratu.

Vprašati moramo še enkrat! Poznani mladi duhovniki, „reformatorji“ se branijo v svojem glasilu z vsemi štirimi pred očitanjem, da so v zvezi s „Piccelom“. Mi bi odgovorili lahko povsem na kratke in jednostavne, da se te zveze javna tajnost v Trstu in da so — dokler je bil „Piccolo“ še v via Nuova, kako je sedaj, ne vemo — imeli dotični gospodje svoj poseben vhod v uredništvo židovskega glasila.

Vendar vprašamo danes še enkrat: kako je možno, da „Piccolo“ ve vse in tako hitro: kaj sklepajo gospodje med seboj, kaj se nameruje proti škofu, kaj se govori v škofijski pisarni, kake edloke dobiva ta ali oni župnik! Od kod ima „Piccolo“ vse to? Od kod je dobil „Piccolo“ svojedobno doslovo natančno poročilo o prizoru med veleč. kanonikom Černetom in župnikom rojanskim? / Dotični razgovor se je vršil na škofiji. Kako je mogel izvesti „Piccolo“ o tem? Uradnih obveščenj menda ne dobiva „Piccolo“ iz škofijske pisarne; a to je menda tudi izključeno, da bi mu slovenski duhovniki služili kakor pedajaci! Od kod torej, od kod, o gospodja! Vedite, da ne vprašujemo le mi tako, ampak dejstvo, da je židovsko glasilo v relacijah z duhovskimi kregi, je napravilo bolesten utis na vse one, katerim je na srca ugled in samostojnost cerkve katoliške!

Le tajite, kolikor hočete, dejstva govore vendar proti vam! Vsaka besedica v „Piccolu“ o notranjih dogedkih naše cerkve je klasična priča o vaših zvezah in seper vas!

Šolstvo Trsta in okolice. To dan se je priobčilo vladno poročilo za leto 1896-97, iz katerega posnamemo tole ter prepuščamo sodbo onim, ki imajo sveto dolžnost, da varujejo tudi slovensko mladino.

Minolega leta je bila v Trstu jedna c. k. meščanska šola za dečke in jedna za deklice z nemškim poučnim jezikom. Mimo tega je vzdrževalo mesto dve meščanski šoli za deklice z italijanskim poučnim jezikom (via Nuova in via Giotto).

Ljudskih šol je bilo 38 in to za dečke 11, za deklice 19, mešovitih 15; vse so bile polnodnevne. Z italijanskim poučnim jezikom: 25, z nemškim: 2, s slovenskim: 11; med slednjimi je bila za dečke: 1, za deklice 1 in 9 mešovitih. Med italijanskimi šolami je bilo 12 četerozrednih, 13 peterozrednih, 8 šestozrednih in 1 sedemrazredna. Med slovenskimi (v spodnji in zgornji okolici): 2 dverazredni, 1 trozredna, 8 četerozrednih.

36 šolskih poslopij — pravi poročilo — bilo je v dobrem stanu.

Zavebnih ljud. šol je bilo: 6 z italijanskim, 2 z nemškim, 2 z italijanskim in nemškim, 1 z nemškim in francoskim, 3 s slovenskim (?), 1 s srbsko-hrvatskim, 1 z grškim poučnim jezikom.

Ljudsko šole je obiskovalo v mestu 6321 dečkov in 5787 deklic; v okolici: 1621 dečkov in 1586 deklic. Število onih otrok, ki bi bili dolžni, da obiskujejo šole v okolici, je bilo: 2962 dečkov in 2616 deklic (od 6 do 12 leta) in 869 dečkov in 762 deklic (od 12 do 14 leta) (?). Učiteljev je bilo 149; med temi je imelo spričevalo za meščanske šole: 21, za ljudske šole: 122 in spričevalo godnesti: 6. V c. k. ljudski šoli je bilo 24 učiteljev; v okolici 27 (?).

Učitelj je bilo 177; med temi je imelo spričevalo za meščanske šole: 32, za ljudske šole: 138 in spričevalo godnosti: 7. V c. k. ljudski šoli je bilo 16 učiteljic; v okolici 30 (?).

Učiteljev veronauka je bilo 43; učiteljic ročnih del: 5 in posebnih učiteljev godba in petja: 5.

Poučni jezik je bil v šolah, za katere skrbi v mestu mesto, oziroma magistrat, italijanski, na treh c. k. šolah nemški, v okolici, razua v štirih paralelnih razredih na ljudski šoli v Rojani in štirih paralelnih razredih ljudske šole v Škedenju in dveh paralelnih razredih ljudske šole v Barčevljah: slovenski (?). Na italijanskih mestnih šolah se je poučevala tudi nemščina (a vspeh, kakor pravi poročilo: bil je nepovoljen), na slovenskih šolah okolice italijanščina kakor obligatni, ovezni predmet.

V mestu je bil mimo tega viši licej za deklice, katerega je obiskovalo 224 gojenk.

Stroškov je bilo baje za šolstvo 423.121 gl.

27. nč. Kakor dež. šolska oblast, — ker se do sedaj nimamo deželnega šolskega zakona (Landesschulgesetz nicht zu Stande gekommen sind) — je bilo c. k. namestništvo v Trstu in kakor okrajna šolska oblast mestni magistrat. Krajnih šolskih svetov ni bilo.

Otroška veselica. Ustrezajo slavnemu občinstvu, ki je osetovano izražalo željo, da se ponovi igrokaz „Pastirica iz Lurda“, javlja občinstvo slovenske dekliške šole družbe „sv. Cirila in Metoda“ pri sv. Jakobu, da se ta igrokaz uprizaro zopet v nedeljo dne 27. t. m. v prostorih „Slovanske čitaonice“ ulica S. Francesco št. 2.

Kdor se hoče prepričati, koliko morejo slabe otroške moči šolske dece, naše, ta ne zamudi ter se pripravi v krogu veselo mladeži, da z združenimi močmi uspeva celo šibko otroško prizadevanje.

Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo potrebnih učil, vabi se občinstvo uljudno na obilno udeležbo. Vspored: Hladnik: „Vesna“ pesem. R. Weissenhfer: „Pastirica iz Lurda“ igrokaz v petih dejanjih. Med posameznimi točkami se bodo pele sledeče pesmi:

Volarič: „Slovenskim mladencem“. Volarič: „Popotnik“. Krentzer: „Hrepenenje po domovju“. Klaič: „Uspavanka“. Fr. Abt.: „Savje“. „Sen v gozdu“, živa podoba. Vstopnina za osebo 30 nč., stroci 15 nč., sedeži 20 nč. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Učiteljstvo.
slovenske dekliške šole.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so zložili na sv. Jožefa dan krokarji pri g. Rožetu 2 gl. 52 nč — V gostilni Parkart je darovala gospica Gruden Režika, ker se ni mogla udeležiti „velikega plesa“, 1 kruno, v ta namen je dodal Rože 12 nč., skupaj 3 gl. 14 nč. Ta znesek se je vložil v puščico „Tra. podp. in bral. društva“ za račun pokroviteljnine.

Koncert „Slovanskega pevskega društva“ v Trstu. Zanimanje je bilo splošno za koncert, ki ga je napovedalo „Slovansko pevsko društvo“ za dan 20. t. m. v gledališču „Armonia“. Vspored temu koncertu je bil lep in obsežen, morda celo nekoliko preobsežen.

Tudi za orkestralni del programa je bilo zanimanje splošno. Saj so istega dičila imena naših slovanskih umetnikov. Kako redka nam je vendar ravno tu v Trstu prilika, da bi mogli poslušati divno slovansko glasbo.

Niš čuda torej, da smo se podali minole nedelje v gledališče „Armonia“ v nadi do velikega duševnega užitka, to pa tem bolj, ker je minelo še precej časa, odkar nismo čuli naših pevcev in pevk „Slov. pevskega društva“.

Predno preidemo k posamičnim točkam vopreda, pripomniti bi bilo še, da je bil koncert prav dobre obiskan, le glede lež bi si bili želeli nekoliko manje — praznote.

Posamične točke občirnega vsporedu so ugajale občinstvu zelo. Zlasti je bilo isto vznešeno o točkah: „Nastop kralja Ladislava“ iz opere „Dallibor“, duet in finale iz opere „Zrinski“, „Vednikov venec“, „Gorenjski slavček“ in potpourri slovanskih napevov.

Pevski zbor, sestoji iz 24 pevcev in 16 pevk, je nastopal pod vodstvom neutrudljivega pevodje g. Srečka Bartela ter je rešil svojo nalogo pevsem častno.

Prva točka je bila naš divni Jenkov „Najprej!“. Tisečkrat že smo čuli to divno himno, ali čujemo jo še vedno radi, ter nrs elektrizuje svojo krasoto, svojimi mogočnimi akordi. Moški zbor je proizvajal to skladbo povsem dobro in jo je moral ponavljati. O ponavljanju se je pela nekoliko prepočas. In tudi te treba pripomniti, da ta skladba zahteva močnejega zbora.

Druga točka je bila Velaričev „Gospodov dan“ za mešani zbor. Izvajal ga je kvartet, sestoji iz dveh ženskih in dveh moških glasov. Ne moremo odobravati nikakor, da občinstvo že o nastopu prireja ovacije pevsem, kajti s tem le razburja pevce, zbok česar prav lahko zgubijo intonacijo, kar se je tudi res prigodilo o tej točki, kajti vprvič se je pela ta skladba v „ges“ dur mesto v „as“. To je zapazil lahko tudi neglasbenik, ker se je o ponavljanju pelo začen glas viši. Pelo se je dobro, le temeljniji ton bil bi lahko nekoliko močnejši v nizkih stopinjah. „Gospodov dan“ naj se v prihodnje vzame za ves mešani zbor, kar bo ed-

govarjalo tudi nazorom, žal že preminelega skladatelja.

Naslednja točka je bila obširni Foersterjev „Venec Vednikovih in na njega zloženih pesmi“ za mešani zbor, oziroma možki zbor spremljevanjem orkestra. Ta skladba je bila krona vsenega koncertu; pela se je točno. Godba in petje sta se proizvajala precizno, le v pesmi „Od straže hrvaške“, opažati je bilo taktovne hibe, a te le radi tega, ker so bili pevi in pevke slabo razpostavljeni. Tega ni moči zahtevati, da bi pevi sledili taktiranju dirigenta, ki je bil pod odrom. Saj ga niti videti niso mogli, ker so stali za gospodičinami. Sicer pa je Vednikov venec zložen za možki zbor, sodelovanje soprova in alta pa je odvisno le od svobodne volje. Občinstvo je burno zahtevalo ponovitve te krasne skladbe, a pevski zbor je zapel mesto te Foersterjev „Ave Marija“ tudi spremljevanjem orkestra. I ta se je proizvajala pravim čutstvom.

Lebanovo „Slovo od domovine“ je pel mešani zbor izberne. Tudi ta zbor se je moral ponavljati. Ta skladba mora ugajati vsakomur, ako se proizvaja primerno. Odirom na proizvajanje na našem koncertu moramo obžalovati, da je bil orkester nekoliko premočan v razmerju se številom pevcev.

Pevske točke je zaključila Vilharjeva „Hrvatska davorija“. Godba je izborno spremljala petje, le I. Flügelhorn je zapiskal on, ne posebno nežen visok ton.

Vojaška godba je proizvajala orkestralni del vopreda jako lepe, ako pomislimo, da je prišla iz Pulja in je imela jedne same vajo.

Naša skupna zedba je torej ta, da je „Slovansko pevsko društvo“ dokazalo vnovič, da se zaveda svoje častne naloge in da je hoče tudi vršiti. Mi želimo temu društvu takih in še lepših uspehov, nege je bil ta od minole nedelje. A ne smemo pozabiti, da vodstvo društva in pevovodja — in naj bede še take neumoren — ne zmereta vsega, ampak tu morajo priskočiti vsi, katerim je Bog dal petja dar. Zato bi bila dolžnost zlasti naši mladini, da bi pridno pristopala k temu društvu, a tudi pridno — zahajala k vajam. Za velike uspehe, oziroma velike koncerte treba tudi velike močij.

Konečno si ne moremo kaj, da ne bi še enkrat iskriki zaslužene pohvale pevsem in pevkam in njih neumornemu pevovodju. Ostanejo naj zvesti tej naši slovanski pesmi, ki naj budi in dramione, ki so še nezavedni, da se čim prej vnamejo vse slovanske srca v tej pokrajini in se združijo v soglasne zahtevo po svojem pravu — in glasno, da bode čuli ta glas enkrat tudi gori na Dunaju — da se uresničijo besede zadnje pesmi venca, ki so minole nedeljo megočno donele z odra deli: „Iz Dunaja kliče: Slovenija vstani! Svobodnosti tvoje napočil je dan!“ H. V.—č.

Letošnje knjige „Matice Hrvatske“ so že došle. Dobivajo se pri čuvarju „Slovanske čitalnice“ (Via S. Francesco 2). Ker preostane nekoliko iztisov, zato se še vsprejemajo novi člani. Oglasiti se je pri društvenem poverjeniku Ante Begdanoviču ali je pri čuvarju „Slov. čitalnice“.

Poziv! Podpisani vabi vse nč in udinje „Dolalskega podpornega društva“ na posvetovanje za sestavo novega odbora, ki se bede vršile dne 27. t. m. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Anton Zlobec
nač. nadzornikov.

Slavne občinstvo se opozarja na oglas Petra Benussi-ja, kateri ima zalogo slovečih vin iz Visa v ulici Via S. Lazzaro št. 4. Razen domačih namiznih vin ima v zalogi tudi najfinejša desertna vina. Razpošilja proste na dom od 5 lit. naprej. Kdor pije rad dalmatinska vina, naj se terej potruji v navedeno zalogo, kjer bede gotovo postrežen.

Loterijske številke izžrebane dne 23. t. m.:
Brno 8, 36, 25, 55, 61.

Najnovejše vesti.

Dunaj 24. (Državni zbor.) Predsednik se je spominjal smrti nadvojvodinje Natalije. Potem se je nadaljevala razprava o izjavi grofa Thuna. Posl. Steinwender je rekel, da nemški narod hoče izvedeti najprej, na kakem stališču stoji vlada nasproti jezikovnim, naredbam. Dokler ni urejeno to vprašanje v zvezi pravice Nemcevne, bodo ni nevinov, ni proračuna, ni pogodb s Ogersko. — Baren Dipauli se ne čuti zadovoljenega po izjavi grofa Thuna. Njegova stranka pa hoče biti pevsem objektivna nasproti vladi Njegovega Velikanstva. Govornik gerori dalje.

Dunaj 24. „Freudschaff“ je izvedel, da Avstro Ogerska odjane se s vojsko s Kreta do 15. aprila. V krečanskem vodstvu ostane le tolike ladij, kolikor jih je potrebov v varstvo konzulov in podanikov Avstro Ogerske.

Dunaj 24. Njegove Velikanstvo je vsprejelo danes predsedstvi gospodov in poslanske zboraica.

Dunaj 24. Newci iz Č. iz Č. Ške so obnovili letos kompromis za volitve v delegacije. Nemci in Čehi iz Moravske so letos v prvo sklenili tak kompromis.

Naznanilo.

Podpisano proda na javni dražbi orglje župne cerkve pri sv. Antonu pri Kopru. Orglje so še v precej dobrem stanu. Dražba se bude vršila v četrtek dne 31. marca ob 2. uri popoldne.

Predstojništvo župne cerkve
sv. Antona pri Kopru:
Ivan Pipan,
župnik

Svoji k svojim!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl

Gostilno „All' Appuntamento“
v ulici Geppa št. 10.

Točim izvrstna vina: dalmatinsko in naravno istrsko, črno, kakor tudi belo in vedno frišno pivo.

Skrbel bodem tudi, da vstrežem gostom z okusnimi jedili.

Priporočam se za obilen obisk

udani

Jakob Furkart

Sloveča vina iz Visa

v zalogi vin Via S. Lazzaro št. 4.

Opolo iz Visa po 34 novč. liter,

” ” fino ” 36 ” ”
belo sladko ” 40 ” ”

Kakor tudi najfinejša desertna vina.

Prosto na dom od 5 lit. naprej.

Peter Benussi iz Visa.

Aite & Zadnik Trst, via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.	
Via Nuova, vogel via S. Lazzaro.	Via Nuova, vogel via S. Lazzaro.
Trgovina tkanin in mode. Velika zaloga možkih in ženskih stef za spomladansko in poletno sezono. Bogat izbor plaht, zagrnjal ter vsakovrstnega perila. Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju. Sprejemajo se naročila možkih oblek in perila po meri. CENE NIZKE. Za mnogobrojni obisk se priporočata udana Aite & Zadnik.	
8 Lazzaro 8. via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.	
Aite & Zadnik	

A. Cukerin 350krat slajši od sladkorja, kos po 2 nč.

B. Cukerin 180krat slajši od sladkorja, kos po 1 $\frac{1}{2}$ nč.

C. Cukerin v malih pastilkah, kos po 1 nč.

razpošilja najmanj 100 kosov proti poštneemu povzetju.

Jindřich Dojčech

Nusle-Praga.

Trgeveem velik skonto.

3 magacini oglja se prodajo, ker nedostaja vodstva. Več se izve pri „Edinosti“.

Cassa di Risparmio Triestina

(Tržaška hranilnica)

Sprejemlje denarne vloge v bankov-
cih od 50 nč. do vsakega zneska vsak
dan v tednu razen praznikov, in to od
9—12. ure opoldne. Ob nedeljah pa
od 10—12. ure opoldne. Obresti na
knjižice 3%.

Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoldne.
Zneske do 100 gld. precej, preko 100
do 1000 mora se odpovedati 3 dni in
zneske preko 1000 gld. pa 5 dni.

Eskomptuje menjice domicilirane na
tržaškem trgu po 3%.

Posužuje na dr. papirje avstro-ogorske
do 1000 gld. po 4%.

Višje zneske od 1000 do 5000 gld. po 5%.

Daje denar proti vkupljenju na poseti v Trstu.
Obresti po dogovoru. 2—24

Trst, dne 5. maja 1894.

Riunione Adriatica di Sicurtà

24-2 v Trstu.

Zavaruje proti požaru, prevozu po suhem,
rekah in morju, proti točli, na življenje v vseh
kombinacijah.

Glavnica in rezerva s. a. dne 31. decembra 1892
Glavnica društva 4.000.000

Premijna rezerva zavarovanja
na življenje 18.326.846-98

Premijna rezerva zavarovanja
proti ognju 1.632.248-22

Premijna rezerva zavarovanja
blaga pri prevažanju 49.465-07

Rezerva na razpolaganje 500.000—

Rezerva zavarovanja proti pre-
minjanju kurzov, bilanca (A) 838.822-42

Rezerva zavarovanja proti pre-
minjanju kurzov, bilanca (B) 243.331-83

Rezerva specialnih dobičkov
zavarovanja na življenje 500.000—

Občna rezerva dobičkov 1.187.164-86

Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši).

Assicurazioni generali

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje
na vse veje zavarovanja posebno pa: na zava-
ranje proti požaru — zavarovanje po morju
in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje
na življenje.

Društvena glavnica in rezerva
dne 31. decembra 1893. f. 58.071.678-84

Premije za potlejati v nasled-
njih letih f. 30.542.700—

Glavnica za zavarovanje ži-
venja do 31. decembra 1894 f. 180.222.425-84

Plačana povračila:

a) v letu 1894 f. 9.787.614-48

b) od začetka društva do 31.
decembra 1894 f. 102.401.408-17

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih
škodnanj, tarife in pogoje za zavarovanja in
sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu
v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1
lastnej hiši. 12-12

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na V napoleonih na

4-dnevni odkaz 2% 30-dnevni odkaz 2%
8- " 2% 3-mesečni 2%
8- " 2% 6- " 2%
8- " 2% 12- " 2%

Za pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih
bankovcih avstr. velj., stopnje nove obrestne
takse v krepčih s dnem 24. junija, 28. junija in
odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Roko
kakor za Zagreb, Arad, Bieliz, Gablonz, Gradec,
Bibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Line, Olomuc,
Reichenberg, Saaz in Solnohrad, — brez stroškov

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov
proti odbitku 1% provizije.

nakase vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

amčevne listine pogoji po dogovoru. Kredi-
na dokumente v Londonu, Parizu, Berol-
linu ali v drugih mestih — provizija po
jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, sli-
li srebrni denar inozemski bankovci itd. — po-
provizije.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
curau.

ZAHVALA.

Na mnogih dokazih prijateljskega sočutja za časa mučne bolezni
in povodom smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne matere gospe

MARIJE TURK

za častilno spremstvo k poslednjemu počitku in pojave prijateljskega sočutja
izražamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem našo naj-
toplejo zahvalo.

Šepulje, dne 24. marca 1898.

Rodbina Turk.

Pivovarna v Senožecah

naznanja slavnemu občinstvu, da s koncem marca

odpre v Sežani zalogo svojega piva

in je določila svojim zastopnikom gosp. Janeza Stibila, ki bode
bival pri gospej Guličevi.

Svojim odjemalcem zagotavlja reelno in točno postrežbo. Nadeja
se torej obilega naročevanja tembolj, ker ima pivovarja iz Plzna,
popolnoma izurjenega v tej industriji, in ker meni, da je le na ko-
rist domačemu prebivalstvu, ako podpira industrijo na bližnjih
domačih tleh, in sicer jedino industrijo na Notranjskem.

Pivovarna v Senožecah.

1893

Mauthner's Samen.

Augustzeit Ende Februar und
März.
Saatweite: 2-3 cm. Abstand
der Reihen, 10 cm. in der Reihe.
Bodenbeschaffenheit: Tiesflocker,
recht nahrhaft und nicht frisch
gedüngt.

Komisijske zaloge
Mauthnerjevih
slopečih

semen za zelenjad in cvetlice

v zaprtih, oblastveno čuvanih paketih

z letnico „1898“ se sodno upisano

VARSTVENO ZNAMKO „MEDVED“.

nahajajo se skoro pri vseh večjih

avstrijskih kupeih z mešanim blagom.

V vsakem kraju poverjena je komisijska prodaja 80 vrst
semena za zelenjad in cvetlice samo jedni tvrdki.

**Sveža, pristna semena od tvrdke EDMUND
MAUTHNER** (Budapest, Andrassystrasse 23) smatrati
se imajo le one, kjer so originalni paketi zaprti in kakor
kaže, zraven stoječa ilustracija previdjeni se sliko medveda
in imenom Mauthner.

Štari se pred ponarejanji.

Tiskarna Gutenberg

filijalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago“

Rastrirni zavod — Knjigovenstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zadržim primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, roketvorov v vsakem obseju, brošur, pla-
katev cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja zalate in zavitek z naplsem
naslovnih listkov jedlinih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih, Conto-Corrent-knjig,
Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov
Prima-noto, odpravnih, menjilnih časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh po-
možnih knjig, potem raztrirnega (rtanega) papirja, Conto-Corrent, avilnega papirja za
kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledje iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika
Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5